۳۰۰
ت ۴۱۴ ت
۱۳۰۵

۲۸۱

کتابخانه آستان قدس

اسم کتاب تعلیمات مدنیه فارسی

مصنف
مؤلف سید محمد پرجندی تدین

۲۸۸۲۸

خطی
چاپی سنگی نستعلیق تهران

سال چاپ یا تحریر ۱۳۳۴ ق عدد اوراق

جزء کتب حقوق و اجتماع شماره

شماره عمومی ۱۱۳۱۴ شماره قبض ۶۰۲۷

واقف درة السلطنه ملک زاده کوثر تاریخ وقف ابان ۱۳۲۶

طول عرض گنجه

وقف ... آبان ۱۳۴۶

تعلیمات مدنیه

مطابق

پروگرام وزارت جلیله معارف

تألیف

آقای آقا سید محمد بیرجندی مدیر مدرسه مبارکه

(تدین)

چاپ اول طهران

حق طبع محفوظ و مخصوص است بکتابخانه مصدق

۱۳۳۴

بسمه تبارک و تعالی

تعلیمات مدنیه

مقدمات اصلیه و تعاریف

انسان وحشی — انسان وحشی آنست که در بیابانها و جنگلها سرگردان و حیران بسر برده و از میوه‌جات و برگ نباتات و شکار حیوانات سد جوع نموده و تمام عمر خویش را بجهالت و بدبختی گذرانیده و مانند سباع بیکدیگر اذیت و آزار میرسانند

انسان چادرنشین — انسان چادرنشین آنست که در بیابانها زیر چادرها زندگانی نموده و بر حسب اختلاف فصول تغییر مکان داده و سرچشمهٔ معیشت ایشان از گله‌چرانی و کارهای دیگر است

از قبیل شبانان و ایلات که مانند وحشیان ادراک عمارت ساختن و آبادی نداشته و از خود هیچ اثری نمیگذارند .

انسان متمدن — انسان متمدن آنست که همیشه مایل باتحاد و اتفاق با امثال خود بوده و در تکمیل صنایع و فنون کوشش مینماید و از میان ایشان اشخاص عالم و تاجر و صنعتگر و فلاح وغیره ظهور مینماید و برای آسایش خویش شهر و قصبه و قریه بنا میکنند و مجالس شرعی و عرفی و سیاسی وغیره تأسیس مینمایند .

تمدن — تمدن عبارتست از اجتماع انسان در شهرها و قصبات وغیره و با یکدیگر الفت گرفتن و آمیزش کردن و حوائج خویش را بمعاونت یکدیگر برآوردن .

اصول تمدن — اصول تمدن عبارتست از کسب علوم و معارف و صنایع و ترویج تجارت و ثبات در اصول مذهب و تهذیب اخلاق

تشکیل جماعت — چون انسان ذاتاً قابل اجتماع خلق شده است لذا برای پیشرفت امور معیشت و انجام حوائج مادیه و معنویه محتاج بمعاشرت

با امثال خود میباشند و همینکه مجتمع و متحد شدند جماعت تشکیل میدهند

ملت — ملت جماعتی است که در مبدء تاریخ و لسان و عادات و آداب یکسان باشند .

مملکت — مملکت قطعه زمین وسیعی است که اهالی آن مطیع یک دولت باشند مانند مملکت ایران .

ایالت — ایالت قسمتی است از مملکت که بر چندین ولایات و بلوک مشتمل بوده و دارای یک حکومت مرکزی باشد مانند ایالت خراسان .

ولایت — ولایت قسمتی است از ایالت که بر یک شهر و توابع آن مشتمل بوده باشد مانند ولایت گیلان .

بلوک — بلوک قسمتی است از ولایت که دارای چندین آبادی باشد مانند بلوک شهریار وغیره .

دولت — دولت عبارتست از هیئتی که امور سیاسیه مملکت را اداره مینمایند .

تشکیلات دول

دولت میتواند باقسام مختلفه تشکیل یابد که اقسام عمده آن سه قسم است : دولت مستبده . مشروطه . جمهوری . دولت مستبده آنستکه دارای یک سلطان مستقل خودسر و فاعل مایشاء بوده باشد که آنرا برحسب اختلاف رتبه پادشاه و امپراطور و امیر یا والی خوانند .

دولت مشروطه آنست که اقتدار سلطان محدود و مشروط بحکم قانون مملکتی باشد .

دولت جمهوریه آنست که دارای یک رئیس موقتی انتخابی قانونی ملقب برئیس جمهوری باشد .

اصول تأسیسات مملکتی

برای هر مملکت تأسیسات مختلفه لازم است که اصول آنها از قرار ذیل است : کیفیت پادشاه یا رئیس جمهوری — هیئت وزراء — مجالس سیاسی برای وضع و اجرای قوانین و رتق و فتق امور دولتی — مجالس محاکماتی برای رسیدگی بتظلمات عمومی و د

خواهی – هیئت حکام و عمال برای اداره کردن ایالات و ولایات وغیره – تهیه قشون برای دفاع از وطن و ایجاد امنیت در داخلهٔ مملکت – تاسیس مدارس برای تربیت اطفال و جوانان – هیئت روحانیه برای تشیید قوانین مذهبی و هدایت خلق براه راست

سؤالات

انسان وحشی کیست ؟ انسان چادرنشین کدام است ؟ انسان متمدن کدام است ؟ تمدن چیست ؟ اصول تمدن چیست ؟ جماعت چگونه تشکیل میشود ؟ ملت چیست ؟ مملکت چیست ؟ ایالت کدام است ؟ ولایت چیست ؟ بلوک چیست ؟ دولت بچند قسم تشکیل میشود ؟ دولت مستبده کدام است ؟ دولت مشروطه کدام است ؟ دولت جمهوری کدام است ؟ اصول تاسیسات مملکتی را بیان نمائید ؟

تعلیمات مدنیه – در تعلیمات مدنیه از حقوق ملت و اساس دولت و روابط آن دو با یکدیگر گفتگو میشود

حقوق ملت – حقوق ملت عبارت است از آزادی و مساوات و حاکمیت .

آزادی – آزادی عبارت است از اینکه شخص هر کاری را که میل دارد بکند بشرط آنکه ضرری بدیگران وارد نیاورد .

حصول آزادی منوط بداشتن اختیارات ذیل است : اختیار نفس – اختیار مال – اختیار منزل – اختیار کار و پیشه – اختیار عقاید – اختیار طبع و اظهار افکار – اختیار اجتماع و تشکیل انجمن – اختیار تعلیم و تعلم و تربیت – اختیار عرض .

اختیار نفس عبارت است از همان آزادی شخصی و لازمهٔ آن نبودن رسم غلامی و بندگی است .

اختیار مال آنست که هر کس حق دارد بهر نوع که بخواهد مالش را بمصرف برساند در صورتیکه برخلاف قانون نباشد و هیچکس را از

ماش محروم نمیتوان نمود مگر بحکم قانون .

اختیار منزل آنست که هیچکس حق ندارد داخل خانهٔ کسی بشود مگر برضا واجازهٔ صاحبش یا بحکم قانون .

اختیار کار و پیشه آنست که شخص در کار کردن و نکردن مختار باشد و بهر پیشه و کاری که بخواهد بتواند اشتغال ورزد مگر در صورتیکه منافی آزادی دیگران باشد .

اختیار عقاید آنست که شخص هر نوع عقیده در امور سیاسی و غیره داشته باشد بتواند اظهار کند مگر در صورتیکه اظهار آن عقیده باعث فتنه و آشوب گردد .

اختیار طبع و اظهار افکار آنست که شخص بتواند افکار خویش را اظهار نماید و مطالب خود را بطبع برساند و لازمهٔ طبع و اختیار افکار آزادی مطبوعات است مطابق قانون و مکتوم بودن مراسلات پستی است بنابراین نوشتجات پستی باید محفوظ بوده و دولت حق ندارد آنها را باز کند و مطالب آنها را ملاحظه نماید مگر بحکم

قانون و همچنین است مخابرات تلگرافی که آنهم باید محفوظ باشد مگر باجازهٔ صاحبش یا بحکم قانون .

اختیار اجتماع و تشکیل انجمن آنست که مردم حق دارند با یکدیگر اجتماع نموده تشکیل انجمن دهند مگر در صورتیکه مخل نظم و آسایش عمومی باشد .

اختیار تعلیم و تعلم آنست که هر کس حق دارد بهر نحو که بخواهد معلومات خود را اظهار نماید و تعلیم کند و در هر مدرسه که میل دارد یا نزد هر معلمی که میخواهد تعلم کند یا طفلش را بتعلم وادارد .

اختیار عرض آنست که شخص حق داشته باشد باولیای امور مملکت مطلبش را عرض نماید .

مساوات — مساوات عبارت است از اینکه عموم افراد ملت در مقابل امور سیاسی و ملکی متساوی الحقوق باشند

اقسام مساوات

مساوات بر چهار قسم است : مساوات در مقابل قانون

- مساوات در مقابل محاکم عدلیه - مساوات در مشاغل و مناصب
- مساوات در مالیات .

مساوات در مقابل قانون آنست که کلیهٔ قوانین دربارهٔ عموم افراد ملت یکسان وضع و اجرا گردد و رعایت تشخص و نسب و تمول در حق هیچکس بعمل نیاید و برای اَحَدی استثنا و مزیتی قرار داده نشود مگر برای مصلحت عموم .

مساوات در مقابل محاکم عدلیه آنست که محاکم عدلیه متعلق بعموم مردم بوده و برای بعضی اشخاص محکمهٔ مخصوص نباشد .

مساوات در مشاغل و مناصب آنست که مشاغل و مناصب مخصوص بطبقهٔ معینی نباشد و فقط بکفایت و لیاقت و حُسن اخلاق شخص منوط باشد .

مساوات در مالیات آنست که هر مالیاتی که وضع شود عمومیت داشته باشد و اَحَدی بجهت معاف نشود و هرکس بنسبت عایدی خود مالیات بدهد .

فرق مابین دولت مستبدّه و مشروطه - فرق مابین دولت مستبدّه و مشروطه آنست که در دولت مستبدّه هیچیک از اقسام آزادی و مساوات وجود ندارد و هیئت دولت و صاحبان قدرت بهر قسم که میخواهند با ملت رفتار نموده و هیچکس حق اعتراض ندارد و برعکس در دولت مشروطه تمام اقسام آزادی و مساوات برای عموم ملت برقرار است و در واقع حکومت با خود ملت است .

سؤالات

در تعلیمات مدنیّه از چه گفتگو میشود ؟ حقوق ملت چیست ؟ حصول آزادی منوط بچیست ؟ اختیار نفس چیست ؟ اختیار مال کدام است ؟ اختیار منزل چیست ؟ اختیار کار و پیشه کدام است ؟ اختیار عقاید چیست ؟ اختیار طبع و اظهار افکار چیست ؟ اختیار اجتماع و تشکیل انجمن چیست ؟ اختیار تعلیم و تعلّم کدام است ؟ اختیار عرض چیست ؟ مساوات چیست ؟ مساوات بر چند قسمت ؟ مساوات در مقابل قانون کدامست ؟ مساوات در مقابل محاکم عدلیه چیست ؟ مساوات در مشاغل و مناصب کدامست ؟ مساوات در مالیات چیست ؟ فرق مابین دولت مستبده و مشروطه

اساس دولت ایران

قانون — قانون عبارت است از مواد و اصولیکه از طرف ملت
بتوسط نمایندگانش وضع شود.
مهمترین قوانین مملکتی قانون اساسی است که حقوق ملت و اختیارات دولت
و روابط آن دو را با یکدیگر معین مینماید.
دولت ایران از سال ۱۳۲۴ هجری رسماً مشروطه شد و سابق بر آن
استبدادی بوده است.
سبب مشروطه شدن ایران این بود که مردم از ظلم و استبداد درباریان
و شاه بتنگ آمده و منتظر فرصت بودند تا آنکه از ضعف سلطنت
مظفرالدین شاه استفاده نموده و بهمراهی جمعی از علما و بزرگان شاه را
وادار ساختند که در چهاردهم جمادی الثانیه سال ۱۳۲۴ اعلان مشروطیت را
منتشر ساخت پس از آن مدت یکسال و نیم مملکت ایران رسماً مشروطه بود
تا آنکه محمد علی شاه بتحریک جمعی از درباریان و بعضی وکلاء خائن مجلس شورای
ملی را بتوپ بست و وکلاء را متفرق ساخت و مدت سیزده ماه تقریباً همان

وضع استبداد سابق را برقرار کرد ولی آزادی طلبان متقاعد نشده
و با قوه استبدادیه مقاومت نموده تا آنکه در ۲۴ جمادی الثانیه ۱۳۲۷
هجری از خارج بطهران حمله نموده و بهمراهی مشروطه طلبان طهران
این شهر را فتح کرده بعد از سه روز جنگ محمد علی شاه را مغلوب نموده
و او را از سلطنت خلع کرده و فرزندش سلطان احمد شاه را بسلطنت
انتخاب و دوباره مشروطیت را برقرار نمودند
اساس دولت مشروطه بر سه قوه است: قوه مقننه. قوه مجریه.
قوه قضائیه.
قوه مقننه عبارتست از وکلاء و نمایندگان ملت که قوانین مملکتی را
وضع مینمایند.
قوه مقننه از دو مجلس تشکیل میشود: مجلس شورای ملی.
مجلس سنا.

مدت انتخاب وکلای مجلس شورای ملی

وکلای مجلس ملی برای دو سال از طرف ملت انتخاب شده و بعد از دو سال

باز انتخاب تجدید میگردد و مردم مختارند هر یک از منتخبین سابق را که از او راضی باشند دوباره انتخاب کنند.

عدهٔ وکلای شورای ملی

عدهٔ وکلای مجلس شورای ملی مطابق اصل چهارم قانون اساسی (۱۶۲) نفرند و تا دویست نفر هم میتوانند برسند ولی در این سه دوره انتخابیه از (۱۶۲) نفر زیادتر یا کمتر بوده اند.

شرایط انتخاب کنندگان

مطابق نظامنامهٔ انتخاباتیکه در شوال (۱۳۲۹) از مجلس شورای ملی گذشته شرایط انتخاب کنندگان از اینقرار است.

۱ــ تبعهٔ ایران باشند.

۲ــ اقلاً بیست سال داشته باشند.

۳ــ در حوزهٔ انتخابیه متوطن یا اقلاً از شش ماه قبل از موقع انتخاب در آنجا ساکن باشند

اشخاصیکه از انتخاب کردن محرومند

۱ــ طایفهٔ نسوان.

۲ــ اشخاص خارج از رشد و آنهائیکه در تحت قیمومیت شرعی باشند

۳ــ تبعهٔ خارجه.

۴ــ اشخاصیکه سنشان کمتر از بیست سال باشد.

۵ــ اشخاصیکه خروجشان از دین اسلام در حضور یکی از حکام شرع جامع الشرایط ثابت شده باشد.

۶ــ ورشکستان بتقصیر.

۷ــ متکدیان و اشخاصیکه بوسایل بی شرفانه تحصیل معاش مینمایند.

۸ــ مرتکبین قتل و سرقت و مقصرینی که مستوجب حدود قانونی اسلامی شده باشند.

۹ــ مقصرین سیاسی که بر ضد اساس حکومت ملی و استقلال مملکت اقدام کرده اند.

۱۰ــ اهل نظام بری و بحری سوای صاحبمنصبان افتخاری.

۱۱ — صاحبمنصبان و اجزای امنیه و نظمیه در محل خدمت .

شرایط انتخاب شوندگان

عدهٔ وکلای مجلس شورای ملی در این دفعه ۱۳۶ نفر است و شرایط انتخاب آنان از اینقرار است .

۱ — آنکه متدین بدین اسلام باشند مگر نمایندگان ملل متنوعه از قبیل مسیحی و زردشتی و کلیمی .

۲ — آنکه خط و سواد فارسی باندازهٔ کفایت داشته باشند .

۳ — تبعهٔ ایران باشند .

۴ — در حوزهٔ انتخابیه معروف باشند .

۵ — سن آنها کمتر از سی و زاید بر هفتاد سال نباشد .

۶ — بامانت و درستکاری معروف باشند .

اشخاصیکه از انتخاب شدن محرومند

۱ — شاهزادگان بلافصل (ابناء و اعمام و اخوان پادشاه) .

۲ — طایفهٔ نسوان .

۳ — تبعهٔ خارجه .

۴ — مستخدمین امنیه و نظمیه و اهل نظام بری و بحری سوای صاحبمنصبان افتخاری .

۵ — حکام کل و جزء و معاونین ایشان در حیطهٔ مأموریت خود

۶ — ورشکستگان بتقصیر .

۷ — مرتکبین قتل و سرقت و مقصرینی که مستوجب حدود قانونی اسلامی شده باشند .

۸ — متجاهرین بفسق و اشخاصی که فساد عقیدهٔ دینی و خروج ایشان از دین مقدس اسلام در حضور یکی از حکام شرع جامع الشرایط ثابت شده یا بشیاع رسیده باشد .

۹ — مقصرین سیاسی که برضد اساس حکومت ملی و استقلال مملکت قیام و اقدام کرده باشند .

طریقهٔ انتخاب وکلای مجلس شورای ملی

ترتیب انتخاب وکلای مجلس شورای ملی از اینقرار است که ابتداء

۲۸۸۲۷

انجمنی باسم انجمن نظّار از معاریف انتخاب کنندگان حوزهٔ انتخابیه در تحت نظارت حاکم یا نایب الحکومه تشکیل میشود و عدهٔ اعضای این انجمن در هیچ موقع کمتر از شش نفر نخواهد بود .

انجمن نظّار دو هفته قبل از روز انتخاب برای اطلاع اهالی و گرفتن تعرفه اعلانی انتشار میدهد بعد کسانیکه حق انتخاب کردن را دارند ورقهٔ تعرفه را از آن انجمن گرفته و اسامی یک یا چند نفری را که لازم است در ورقهٔ سفیدی نوشته و در روز معین آن ورقه را موافق ترتیب معمول در صندوق انجمن نظّار می‌اندازند .

بعد از یکهفته انجمن نظّار در محل معینی استخراج آراء را نموده و بصوت بلند اعلام میدارد اکثریت آراء برای هر کس باشد وکیل مجلس شورای ملی خواهد بود و هرگاه آراء دربارهٔ چند نفر مساوی باشد بقرعه انتخاب خواهند شد .

تبصره — در شهرهای بزرگ برای سهولت امر انتخابات انجمن نظّار میتواند در هر محله شعبه جداگانه مرکب از شش نفر تشکیل نماید

که بترتیب مذکور منتخبین آن محله را معین نمایند .

پس از انتخاب یک وکیل یا بیشتر در صورتیکه انتخابشان صحیح باشد انجمن نظّار اعتبارنامه برای آنها میفرستد و بعد حکومت محل اسامی آنها را در روزنامه وغیره اعلان مینماید .

وظایف مجلس شورای ملی

وظایف مجلس شورای ملی عبارت است از تسویه و تنظیم مالیه و تصدیق بودجهٔ مملکتی و تصویب مالیات و امتیازات و رسیدگی بامور دولتی و وضع قوانین بمعیت مجلس سنا و نظارت در اجرای قوانین وغیره .

وظایف مجلس سنا

اعضای مجلس سنا موافق نظامنامهٔ انتخابات مخصوصیکه بتصویب مجلس شورای ملی رسیده باشد از اشخاص خبیر و عالم و متدین و محترم مملکت انتخاب میشوند نصف از طرف پادشاه و نصف از طرف ملت .

عدهٔ وکلای مجلس سنا

بموجب اصل ۴۲ و ۴۵ قانون اساسی عدهٔ اعضای مجلس سنا شصت نفر است که سی نفر آن از طرف پادشاه منتخب میشود: پانزده نفر از اهالی طهران و پانزده نفر از اهالی ایالات و ولایات. و سی نفر دیگر از طرف ملّت انتخاب میشود: پانزده نفر از اهالی طهران و پانزده نفر از سایر نقاط مملکت. و طریقهٔ انتخاب آنان هم مانند طریقهٔ انتخاب وکلای مجلس شورای ملّی است.

وظایف مجلس سنا

وظایف مجلس سنا عبارتست از وضع قوانین بمعیّت مجلس شورای ملّی و دقت نظر در قراردادها و اعمال آن و نظارت در اعمال وزرأ و بطور کلّی باید تمام امور بتصویب هر دو مجلس باشد مگر تصویب مالیات که از وظایف مختصهٔ مجلس شورای ملّی است.

ترتیب وضع قانون

ترتیب وضع قانون از اینقرار است که اوّلاً لایحهٔ قانونی از طرف وزرأ

یا از طرف مجلسین موافق ترتیب مخصوص پیشنهاد میشود و بعد هرگاه مجلسین آنرا باتفاق یا باکثریت تصویب نمودند بتوسط رئیس الوزراء آن قانون بمقام پادشاهی تقدیم گشته پس از نظریات امضا فرموده در روزنامهای رسمی دولتی اعلان میگردد و از تاریخ اعلان رسماً مجری شده و اهالی از اطاعت آن مجبور خواهند بود.

سؤالات

قانون چیست؟ مهمترین قوانین مملکتی کدام است؟ دولت ایران از چه وقت مشروطه شده؟ سبب مشروطه شدن دولت ایران از چه چیز بود؟ اساس دولت مشروطه بر چیست؟ قوهٔ مقننه چیست؟ قوهٔ مقننه از چه تشکیل میشود؟ وکلای مجلس شورای ملّی برای چه مدّتی انتخاب میشوند؟ عدهٔ وکلای مجلس شورای ملّی چقدر است؟ شرایط انتخاب کنندگان چیست؟ اشخاصی که از انتخاب کردن محروم‌اند کیانند؟ شرایط انتخاب شوندگان چیست؟ کسانیکه از انتخاب شدن محروم‌اند کیانند؟ طریقهٔ انتخاب وکلای مجلس شورای ملّی چیست؟ وظایف مجلس شورای ملّی

چیست؟ اعضای مجلس سنا چگونه انتخاب میشوند؟ عده وکلای مجلس سنا چقدر است؟ وظایف مجلس سنا چیست؟ ترتیب وضع قانون چگونه است؟

قوهٔ مجریه

قوهٔ مجریه عبارت است از هیئت وزراء (هیئت دولت) که رئیس آن قوه شخص پادشاه است.

اختیارات رئیس قوهٔ مجریه یا پادشاه

اختیارات رئیس قوهٔ مجریه عبارت است از عزل و نصب وزراء و اعطای درجات نظامی و صدور احکام و فرامین برای اجرای قوانین و فرمانفرمائی کل قشون بری و بحری و اعلان جنگ و عقد صلح و از مسئولیت مبرا است.

ترتیب تشکیل قوهٔ مجریه

شخص پادشاه یکنفر را بعنوان رئیس الوزراء انتخاب مینماید و رئیس الوزراء بتصویب اعلیحضرت پادشاه هیئت وزراء را انتخاب میکنند

و بموجب فرمان همایونی عزل و نصب میشوند.

وظایف هیئت وزراء

وظایف هیئت وزراء آنست که قوانینی را که قوهٔ مقننه وضع نموده و بصحهٔ پادشاه رسیده اجراء مینمایند.

مسئولیت هیئت وزراء

هیئت وزراء دو قسم مسئولیت دارند: مسئولیت اشتراکی و مسئولیت انفرادی. مسئولیت اشتراکی آنست که هریک از وزراء مسئول اعمال سایر وزراء هم باشد مسئولیت انفرادی آنست که هر وزیری فقط مسئول اعمال خودش باشد.

لازمهٔ مسئولیت وزراء — لازمهٔ مسئولیت وزراء آنست که در هر امری از امور مملکتی در تحت نظارت و تفتیش مجلسین باشند و از طرف هریک از دو مجلس اگر از آنها سؤالی یا استیضاحی شود باید جواب بدهند و هریک از مجلسین حق دارد که آنها را در تحت مؤاخذه و محاکمه درآورد و هرگاه عدم اعتماد خود را بهیئت وزراء

یا بوزیری اظهار نمایند آن هیئت یا آن وزیر از مقام وزارت منفصل خواهد شد .

عدهٔ وزرای ایران

فعلاً عدهٔ وزرای مملکت ما که برای وزارتخانه ها معین شده هشت است از این قرار : وزیر داخله . وزیر جنگ . وزیر مالیه . وزیر امور خارجه . وزیر عدلیه . وزیر علوم و اوقاف . وزیر پست و تلگراف . وزیر فوائد عامه و تجارت .

وظایف وزیر داخله

وظایف وزیر داخله عبارتست از حفظ آسایش و امنیت عمومی در مملکت و نظارت در اجرای قوانین و ادارات داخلی و عزل و نصب حکام .

تقسیمات اداریهٔ مملکت ایران

مملکت ایران برای سهولت امور اداریه بچهار ایالت و چندین ولایت و بلوک و محال تقسیم شده است (بجغرافیای سیاسی

کتابخانهٔ آستانهٔ قدس

ایران رجوع شود) .

در مرکز هر ایالت مجلسی موسوم بانجمن ایالتی و در کرسی هر ولایت مجلسی باسم انجمن ولایتی تشکیل میشود .

انجمن ایالتی — انجمن ایالتی مجلسی است که موافق قانون از نمایندگان اهالی مرکز ایالت و نمایندگانیکه انجمنهای ولایتی میفرستند تشکیل مییابد .

انجمن ولایتی — انجمن ولایتی مجلسی است که از نمایندگان اهالی کرسی ولایت و توابع آن تشکیل میشود .

وظایف انجمن ایالتی و ولایتی

وظایف انجمن ایالتی و ولایتی عبارتست از نظارت و تفتیش در اعمال حکام و ادارات داخلی . تصحیح و دقت نظر در بودجه . تسهیل لوازم ترقی تجارت و زراعت . ترویج معارف عمومی .

فرمانفرما — فرمانفرما شخصی است که از طرف وزارت داخله بحکومت ایالت منصوب شود .

حاکم — حاکم کسی است که از طرف وزارت داخله یا فرمانفرما

بحکومت منصوب میگردد .

نایب الحکومه — شخصی است که از طرف حاکم بلوک را اداره نماید

ضابط — یا مباشر — کسی است که از طرف نایب الحکومه مأمور اداره کردن محال یا ناحیه باشد .

کدخدا — کدخدا کسی است که بانتخاب اهالی وتصویب مباشر وامضای نایب الحکومه امور یک ده را اداره مینماید .

وظایف فرمانفرما و حاکم — وظایف فرمانفرما و حاکم عبارتست از اجرای قوانین حفظ نظم وامنیت وصول و ایصال مالیات . نظارت در ادارات . مراقبت در ارزاق . ترویج زراعت وتجارت وصناعت ومعارف .

انجمن بلدیه

انجمن بلدیه عبارت از مجمعی است که در هر شهری برای حفظ منافع وانجام حوائج اهالی ولوازم شهری مطابق قانون تشکیل میشود .

اعضای انجمن بلدیه — عضای انجمن بلدیه موافق قانون از

طرف اهالی شهر انتخاب میشوند .

انتخاب اعضای بلدیه — شرایط انتخاب اعضای بلدیه از اینقرار است

۱ — تبعه ایران باشند .

۲ — سنشان کمتر از بیست ویکسال نباشد .

۳ — داشتن مستغلیکه قیمت آن در شهرهای بزرگ هزار ودر شهرهای متوسط پانصد ودر شهرهای کوچک سیصد تومان باشد .

۴ — ادارات علمیه وشرکتها وکمپانیها درصورت داشتن چنین مستغلی میتوانند در انتخابات شرکت داشته باشند .

شرایط انتخاب شوندگان برای عضویت بلدیه از اینقرار است :

۱ — آنکه سواد فارسی کامل داشته باشند .

۲ — آنکه سنشان کمتر از بیست وپنجسال نباشد .

۳ — آنکه داخل در خدمات دولتی نباشند .

وبعلاوه دارای شرایط انتخاب کنندگان باشند باستثنای ماده دویم .

اشخاص محروم از انتخابات بلدیّه

اشخاصی که از شرکت در انتخابات بلدیّه مطلقاً محرومند از این قرارند:

۱ — طایفهٔ نسوان .

۲ — اشخاص خارج از رُشد .

۳ — اشخاصیکه بواسطهٔ جُنحه و جنایت مجازات قانونی دیده باشند .

۴ — اشخاصی که معروف بارتکاب قتل و سرقت باشند .

۵ — کسانیکه عوارض بلدیّه را کلیّةً نپرداخته یا بیشتر از نصف مقروض باشند .

۶ — ورشکستگان بتقصیر .

۷ — حکّام و معاونین آنها در محلّ حکومت .

۸ — عمّال نظمیّه .

۹ — اهل نظام برّی و بحری داخل در نظام .

تبصرة — ترتیب انتخاب اعضای بلدیّه مانند ترتیب انتخاب وکلای پارلمان است .

مدّت انتخاب اعضای بلدیّه — مدّت انتخاب اعضای بلدیّه چهار سال است ولی در هر دو سال نصف از اعضا که مدّتشان منقضی شده باشد منفصل و بجای آنها اهالی مجدّداً انتخاب مینمایند .

اعضای بلدیّه افتخاراً انتخاب شده و فقط رئیس بلدیّه دارای مواجب است .

وظایف انجمن بلدیّه — وظایف انجمن بلدیّه عبارتست از مراقبت در عدم تحطی ارزاق شهر . ساختن و پاکیزه کردن خیابانها و معابر و مجاری آبها . تقسیم آبهای شهری . مراقبت در تنقیهٔ قنوات و پاکیزگی حمّامها . روشن کردن خیابانها و معابر . تأسیس دار العجزها و مریضخانه ها . ایجاد باغهای عمومی . تهیّهٔ لوازم حفظ الصحّه . بیمه کردن عمارات شهری . تهیّهٔ وسایل جلوگیری از حریق . تأسیس دواخانه ها و کتابخانه ها و قرائت خانه ها و موزه ها و تحریر نفوس و اجرای انتخابات شورای ملّی و سنا .

سؤالات

قوهٔ مجریه چیست ؟ اختیارات رئیس قوهٔ مجریه چیست ؟ قوهٔ مجریه چگونه تشکیل میشود ؟ وظایف هیئت وزرا چیست ؟ وزرا چند قسم مسئولیت دارند ؟ لازمهٔ مسئولیت وزرا چیست ؟ عدهٔ وزرای مملکت ما چقدر است ؟ وظایف وزیر داخله چیست ؟ تقسیمات اداریهٔ مملکت ما چگونه است ؟ انجمن ایالتی و ولایتی در کجاها تشکیل میشود ؟ انجمن ایالتی چیست ؟ انجمن ولایتی چیست ؟ وظایف انجمن ایالتی و ولایتی چیست ؟ فرمانفرما کیست ؟ حاکم کیست ؟ و نایب الحکومه کیست ؟ ضابط کیست ؟ کدخدا کیست ؟ وظایف فرمانفرما و حاکم چیست ؟ انجمن بلدیه چیست ؟ اعضای انجمن بلدیه از طرف که انتخاب میشوند ؟ شرایط انتخاب کنندگان اعضای بلدیه چیست ؟ چه کسانی از شرکت در انتخابات بلدیه مطلقاً محروم میباشند ؟ ترتیب انتخاب اعضای بلدیه چگونه است ؟ مدت انتخاب اعضای بلدیه چقدر است ؟ آیا اعضای بلدیه مواجب دارند یا نه ؟ وظایف انجمن بلدیه چیست ؟ . . . .

وظیفهٔ وزیر امور خارجه — وظیفهٔ وزیر امور خارجه عبارتست از انجام دادن امور سیاسی و تجارتی در ممالک خارجه بتوسط سفرا و قونسولها و تهیهٔ مناسبات و روابط دوستانه با دول اجنبی .

روابط ایران با دول خارجه — روابط ایران با دول خارجه از دیر زمانی شروع شده و بتدریج رو بتزاید گذاشته تا آنکه در دورهٔ سلطنت قاجاریه مابین ایران و اغلب دول متمدنهٔ عالم روابط حسنه برقرار و بواسطهٔ معاهدات سیاسیه و تجارتی این روابط محکم و مستحکم گشته که معروفترین آن معاهدات معاهدهٔ قریهٔ ترکمان چای است که عباس میرزا بعد از شکست خوردن از قشون روس با سردار روسی بست ولی روابط دولت ایران با دول متحابه یکسان نیست بلکه با بعضی بیشتر و با بعضی کمتر است چنانچه روابط ایران با دولت روس و انگلیس بدرجات بیشتر از دیگران است

دولت ایران برای حفظ معاهدات و مناسبات دوستانه بدربار دول متحابه سفرا و قونسولها فرستاده و نیز سفراء

قونسولهای آنان را در دربار خود پذیرفته است .

دولت ایران با دول مذکورهٔ ذیل روابط حسنه برقرار نموده است : دولت عثمانی – آلمان – اطریش – روس – انگلیس – فرانسه – ایطالیا – اسپانی – بلژیک – اتازونی

سبب ایجاد روابط – چون در عالم اجتماع و تمدن هیچکس منفرداً نمی‌تواند معیشت خود را اداره نماید بلکه باید بمعاونت دیگران احتیاجات خود را دفع کند همچنین هیچ دولتی هم بالانفراد نمیتواند کلیهٔ مایحتاج مملکتی را فراهم نماید لذا باید با دول دیگر که از آنها میتواند استفادهٔ تجارتی و اقتصادی نماید روابط حسنه و مناسبات دوستانه توسط معاهدات برقرار نماید و حافظ این معاهدات همانا وزیر امور خارجهٔ مملکت است .

(سؤالات)

وظایف وزیر امور خارجه چیست ؟ روابط دولت ایران با دول خارجه از کی شروع شده است ؟ دولت ایران برای حفظ معاهدات چه کرده است ؟

دولت ایران با کدام دول روابط حسنه دارد ؟ سبب ایجاد روابط مابین الدول چیست ؟ .

وظایف وزیر جنگ

وظایف وزیر جنگ عبارتست از رسیدگی بامور سپاه و سربازی – انتظام قشون – تهیه سپاه و سرباز برای مدافعهٔ وطن – ساختن استحکامات و قلاع نظامی در سرحدات – تشکیل اردوی دولتی در نقاط مختلفه مملکت تهیهٔ مهمات و لوازمات جنگی .

سرباز و سپاه

سرباز کسی است که خود را برای مدافعهٔ وطن از دشمنان خارجی و حفظ انتظام داخلی حاضر نموده باشد و این وظیفه مقدسی است که بر تمام افراد مملکت ایفای آن لازم است .

سپاه عبارتست از مجموع سربازهای مملکت .

اردو – اردو قسمتی است از سپاه که برای انتظام امور قشونی و احاطهٔ وزارت جنگ تمام مملکت در نقاط مختلفه تهیه میشود .

ژاندارم و آژان — برای حفظ نظم داخلی و حفظ طرق در تحت اداره وزارت داخله هیئتی تشکیل میشود که آنها را ژاندارم و آژان گویند.

تشکیلات سپاهی — در مملکت ما سپاه از افواج سواره و پیاده و توپچی و سواره چریک تشکیل مییابد.

ترتیب گرفتن سرباز — قانون اساسی تکلیف سربازی را برای تمام افراد اهالی مملکت یکسان قرار داده است و جدیداً در مجلس شورای ملّی قانونی برای سربازگیری وضع شده که تا صد هزار نظامی مطابق پنجه بندی از اهالی مملکت گرفته شود ولی تا نظام اجباری در این مملکت برقرار نشود استفاده کاملی از قشون نمیتوان کرد.

سؤالات

وظایف وزیر جنگ چیست؟ سرباز کیست؟ سپاه چیست؟ اردو چیست؟ ژاندارم و آژان چیست؟ تشکیلات سپاهی مملکت ما چگونه است؟ ترتیب گرفتن سرباز چیست؟

وظایف وزیر مالیه — وظایف وزیر مالیه عبارت است از اداره نمودن دخل و خرج دولت موافق بودجه و وصول تمام مالیاتهای مملکتی.

مالیات — مالیات عبارتست از مقدار نقد و جنسی که برای صرف منافع عمومی و حفظ نظم از هر یک از افراد ملّت موافق قانون گرفته میشود.

تعیین مقدار مالیات — مقدار مالیات هر ساله از طرف مجلس شورای ملّی برای سال آینده تصویب میشود و بدون تصویب مجلس شورای ملّی هیچگونه مالیات و عوارضی نمیتوان گرفت.

اقسام مالیات — مالیات اساساً بر دو قسم است: مالیات مستقیم و مالیات غیر مستقیم.

مالیات مستقیم — مالیات مستقیم آنستکه فقط تحمیل بر شخص مالیات دهنده میشود.

مالیات غیر مستقیم — مالیات غیر مستقیم آنست که بر غیر مالیات دهنده تحمیل میشود.

مالیاتهای مستقیم از اینقرار است : مالیات املاک و اراضی — مالیات احشام و اغنام — مالیات جنسی .

وصول و ایصال مالیاتهای مستقیم بتوسط امنای مالیه است که از طرف وزارت مالیه در نقاط مختلفهٔ مملکت اقامت دارند .

مالیاتهای غیر مستقیم از اینقرار است : مالیات تحدید تریاک و باندرل — مالیات ثبت اسناد — مالیات انحصاری — حق گمرکی — مالیات نواقل و عوارض بلدی و غیره .

مالیات تحدید تریاک و باندرل مالیاتیست که از تریاک و مسکرات و غیره گرفته میشود .

مالیات ثبت اسناد مالیاتیست که در موقع معاملات و استقراضات اسناد استقراضی و قبالجات را به تمبر و مهر ادارهٔ ثبت اسناد رسانیده مبلغ معینی موافق قانون بآن اداره میپردازند .

مالیات انحصاری مالیات اشیاء مخصوصی است از قبیل نمک و کبریت و توتون و تنباکو و زرنیخ و غیره که دولت حق فروش

آنها را منحصر بخود یا بیک شرکت و کمپانی مخصوصی مینماید و از فروش آنها در سال مبلغی معین بخزانهٔ دولت عاید میشود .

حق گمرکی مالیاتیست که از اشیائیکه از ممالک خارجه بداخلهٔ مملکت میآورند موافق قانون مخصوصی در سرحد مبلغ معینی از صاحب مال میگیرند .

فایدهٔ گمرک گرفتن — فایدهٔ گمرک گرفتن آنست که از طرفی در سال مبلغ کلی برای دولت واردات دارد و از طرف دیگر تجارت و صناعت و فلاحت ما را از رقابت اجانب حفظ مینماید .

مالیات نواقل مالیاتیست که از درشگه و کالسکه و غیره میگیرند .

وظیفهٔ افراد وطن در باب مالیات — وظیفهٔ افراد وطن در باب مالیات دادن اینستکه در هر وقت که دولت معین نموده مالیات خود را بپردازد و آن را بر همه چیز مقدم داشته ادای آنرا یکی از وظایف مهمهٔ خود بشمارد و هیچگونه حیله و تزویری را مرتکب نشود و استنکاف یا تأخیر در ادای مالیات یک نحو دزدی و خیانتی

نسبت بملت و مملکت بشمارند .

بودجهٔ دولت — بودجه دولت صورت حسابیست که واردات و مخارج یکساله دولت را معین مینماید .

واردات دولت — واردات دولت ما عبارتست از کلیه مالیاتهائیکه دولت از ملت وصول مینماید .

مخارج دولت — مخارج دولت ما عبارتست از اقساط و تنزیل قروض دولتی — مخارج سپاه و سرباز — حقوق عمومی وزارتخانه‌ها — مواجب مجانی یا مستمری .

موازنهٔ بودجه — موازنه بودجه یعنی تطبیق عایدات با مصارفات مملکتی همیشه لازم است و در صورتیکه واردات دولت کافی برای مصارف نباشد برای موازنه بودجهٔ دولت استقراض مینماید ولی اینگونه استقراضها کمتر اتفاق میافتد بلکه اغلب دولت برای انجام امور مهمهٔ عام المنفعه استقراض مینماید آنهم در صورتیکه واردات دولت کفایت نکند .

مثلاً برای خرید اسلحه و لوازم قشون — ساختن استحکامات و قلاع سرحدی — آوردن کارخانجات — تأسیس مدارس — ایجاد راه آهن وغیره .

سؤالات

وظایف وزیر مالیه چیست ؟ مالیات چیست ؟ تعیین مقدار مالیات با کیست ؟ مالیات اساساً بر چند قسم است ؟ مالیات مستقیم چیست ؟ مالیات غیر مستقیم کدام است ؟ مالیاتهای مستقیم را بیان نمائید ؟ وصول و ایصال مالیاتهای مستقیم با کیست ؟ مالیاتهای غیر مستقیم را بیان نمائید ؟ مالیات تحدید تریاک و بادزرل چیست ؟ مالیات ثبت اسناد چیست ؟ مالیات انحصاری چیست ؟ حق گمرکی چیست ؟ فائدهٔ گمرک گرفتن چیست ؟ مالیات نواقل چیست ؟ وظیفهٔ افراد اهالی در باب مالیات چیست ؟ بودجهٔ دولت چیست ؟ واردات دولت ما چیست ؟ مخارج دولت ما چیست ؟ موازنهٔ بودجه لازم است یا نه ؟ .....

وظیفهٔ وزیر عدلیه — وظیفهٔ وزیر عدلیه عبارتست از اداره کردن دوائر عدلیه ونظارت در امور آنها وحفظ حقوق مردم .

قوهٔ قضائیه — قوهٔ قضائیه یا عدلیه عبارت است از هیئتی که قوانین موضوعه را با افعال افراد ملت تطبیق کرده و بر علیه متمردین حکم میدهد.

وظیفهٔ قوهٔ قضائیه — وظیفهٔ قوهٔ قضائیه قطع وفصل خصومات ودعاوی شخصی وعمومی وتمیز ظالم از مظلوم است .

تشکیل قوهٔ قضائیه — در مملکت ما قوهٔ قضائیه از دو قسم محاکم تشکیل میشود : محاکم شرعیه ومحاکم عرفیه .

وظیفهٔ محاکم شرعیه — وظیفهٔ محاکم شرعیه عبارتست از رسیدگی بامور نکاح وطلاق ومیراث وغیره وکلیهٔ دعاوی که بشاهد وقسم قطع میشود ورئیس محکمهٔ شرعیه باید یکنفر شخص مجتهد جامع الشرائط عادل باشد .

اقسام محاکم عرفیه — محاکم عرفیه اساساً بر چهار قسم است : محکمهٔ صلحیه — محکمهٔ بدایت — محکمهٔ استیناف — محکمهٔ تمیز

محکمهٔ صلحیه — محکمهٔ صلحیه محکمه ایست که در قصبات ومحلات شهرهای بزرگ مطابق قانون تشکیل میشود .

وظیفهٔ محکمهٔ صلحیه — وظیفهٔ محکمهٔ صلحیه قطع وفصل دعاوی است که مدعاء آنها از (۲۵۰) تومان کمتر باشد .

محکمهٔ بدایت — محکمهٔ بدایت در شهرها تشکیل مییابد وبسه شعبه منقسم میگردد : محکمهٔ حقوق — محکمهٔ تجارت — محکمهٔ جزاء .

وظیفهٔ محکمهٔ حقوق — وظیفهٔ محکمهٔ حقوق رسیدگی بمعاملات اتفاقیه است از قبیل خرید وفروش املاک وقرض وطلب و رهن و مانند آنها .

وظیفهٔ محکمهٔ تجارت — وظیفهٔ محکمهٔ تجارت رسیدگی بمعاملات استمراریه است از قبیل داد وستدهای تجارتی که مدرک آن دفاتر تجارتی باشد .

وظیفهٔ محکمهٔ جزاء — وظیفهٔ محکمهٔ جزاء رسیدگی بدعاوی حاصله از تجاوزات اهالی بحقوق اجتماعی یکدیگر است از قبیل

و سرقت و زد و خورد و هتک شرف و تقصیرات سیاسی و غیره .

تقسیم وظایف محکمهٔ جزاء — برای سهولت جریان امور جزائی وظایف محکمهٔ جزاء تقسیم شده است باین طریق که : اگر میزان مجازات دعاوی باندازهٔ قصاص یا اعدام باشد در محکمهٔ جنایات اختصاصی و الا در محکمهٔ جنحه و اگر راجع بیکی از اوصاف انسانیت باشد بطوریکه قانون مجازات شدیده را برای مرتکب حق میدهد در صلحیه ها رسیدگی خواهد شد .

محکمهٔ استیناف — محکمهٔ استیناف فقط در پای تخت و مرکز ایالت تشکیل میشود .

وظایف محکمهٔ استیناف — وظایف محکمهٔ استیناف آنستکه اموریکه در محاکم بدایت رسیدگی شده و حکمش صادر گردیده در صورتیکه یکی از متداعیین راضی باین حکم نباشد دعوای خود را در محکمهٔ استیناف تجدید مینماید محکمهٔ استیناف هم در احکام بدایت رسیدگی و تحقیق کرده اگر آنها را مطابق قانون دید تنفیذ و الا نسخ مینماید و محکمهٔ

استیناف صلحیه ها محکمهٔ بدایت است .

محکمهٔ عالیهٔ تمیز — محکمهٔ تمیز آخرین و بالاترین محکمه ایست که فقط در پای تخت تشکیل میشود .

وظیفهٔ محکمهٔ تمیز — وظیفهٔ محکمهٔ تمیز آنست که در صورتیکه یکی از متداعیین از حکم محکمهٔ استیناف راضی نباشد بمحکمهٔ تمیز رجوع مینماید و آن محکمه اگر حکم استیناف را مطابق قانون نیافت آن را نقض و الا آن را ابرام مینماید و حکم محکمهٔ تمیز قطعی الاجراء خواهد بود و نیز محاکمات وزراء راجع بامور وزارتی در محکمهٔ عالیهٔ تمیز رسیدگی میشود .

ادارهٔ مدعی العمومی

مدعی العموم — مدعی العموم کسی است که از طرف عموم ملت بنام قانون در محاکم جنحه و جنایات حاضر و بر علیه مرتکب اقامهٔ دعوی نموده درخواست مجازات مینماید .

لزوم مدعی العموم — چون مرتکبین جنحه و جنایات و متجاوزین بحقوق اجتماعی ملت دو نوع تعدی مرتکب میشوند لذا در مقابل هر نوع

یکنفر مدعی موجود است مدعی اول قانون است که برای امنیت و آسایش افراد ملت وضع شده و مدعی دوم شخصی است که صدمه و تعدی نسبت باو واقع شده است مثلاً هرگاه کسی مرتکب قتل یا سرقتی گردد از این فعل شنیعش دو قسم صدمه تولید میشود یکی راجع باختلال نظم و آسایش ملت و دیگری متوجه است بشخصی که آن صدمه باو وارد شده و دچار ضرر و خسارت گشته است بنابراین مدعی صدمهٔ اول تمام ملت است و چون امکان ندارد که تمام ملت در یکجا اجتماع کرده بر علیه مرتکب اقامهٔ دعوی نمایند ناچار قانون قائم مقام آنان شده و چون قانون هم مواد و اصولی است معنوی که نمی تواند در محکمهٔ حاضر و اقامهٔ دعوی نماید لهذا الحکم اجتماع و حسن نظام یک نفر از طرف قانون یعنی از طرف عموم ملت باید معین شود تا در محاکم جنحه و جنایت حاضر شده و بنام قانون بر علیه مرتکب اقامهٔ دعوی نماید و این شخص همانا مدعی العموم خواهد بود .

نظر باختلاف درجات محاکم جزاء برای هر درجه مدعی العموم

مستقلی معین شده است : مدعی العموم بدایت – مدعی العموم استیناف – مدعی العموم تمیز .

تعیین مدعی العموم — مدعی العموم بتصویب عدول مجتهدین جامع الشرایط از طرف پادشاه معین میشود .

وظیفهٔ مدعی العموم — وظیفهٔ مدعی العموم آنست که بتوسط مستنطق مرتکبین جنحه و جنایت را در تحت استنطاق آورده و از محاکم مقتضیه تقاضای مجازات مینماید .

مدعی العموم در مراتب امور خلاف مداخله ندارد و همچنین در محکمهٔ حقوق هم مداخله ندارد مگر در موارد یکه قانون اجازه میدهد و در محکمهٔ حقوق بسمت مشاور حقوق پذیرفته میشود .

محکمهٔ نظامی — علاوه بر محاکم عرفیه در خارج عدلیه محکمه باسم محکمهٔ نظامی تشکیل میشود که دعاوی نظامی افراد قشون را قطع و فصل مینماید

سؤالات

وظایف وزیر عدلیه چیست ؟ قوهٔ قضائیه چیست ؟ وظیفهٔ قوهٔ قضائیه

چیست ؟ قوهٔ قضائیه چگونه تشکیل میشود ؟ وظیفهٔ محاکم شرعیه چیست ؟ محاکم عرفیه اساساً چند قسم است ؟ محکمهٔ صلحیه چیست ؟ وظیفهٔ محکمهٔ صلحیه چیست ؟ محکمهٔ بدایت چیست ؟ وظیفهٔ محکمهٔ حقوق چیست ؟ وظیفهٔ محکمهٔ تجارت چیست ؟ وظیفهٔ محکمهٔ جزا چیست ؟ وظایف محکمهٔ جزا چگونه تقسیم شده است ؟ محکمهٔ استیناف چیست ؟ وظایف محکمهٔ استیناف چیست ؟ محکمهٔ تمیز چیست ؟ وظایف محکمهٔ تمیز چیست ؟ مدعی العموم کیست ؟ وجود مدعی العموم لازم است یا نه ؟ عدلیه چند مدعی العموم لازم دارد ؟ مدعی العموم را که باید معین نماید ؟ وظیفهٔ مدعی العموم چیست ؟ مدعی العموم در چه چیزها مداخله ندارد ؟ محکمهٔ نظامی برای چه تشکیل میشود ؟

وظایف وزیر علوم و اوقاف

وظایف وزیر علوم و اوقاف عبارتست از اهتمام در ترقی معارف عمومی مملکت — ایجاد مکاتب و مدارس در نقاط لازمه — دقت نظر در جریان امور مدارس — تأسیس دار المعلمین —

تنظیم امور اوقاف — تعمیر مساجد و مدارس — رسیدگی بعایدی اوقاف و مصارف آن .

مدارس و مکاتب

مدرسه یا مکتب محلی است که برای تربیت علمی و اخلاقی اطفال و جوانان مملکت دائر شده باشد .

اقسام مدارس — برای سهولت امر تحصیل مدارس را به سه قسم تقسیم نموده اند : ابتدائی — متوسطه — عالیه .

تحصیلات مدارس ابتدائی — تحصیلات مدارس ابتدائی از اینقرار است : خواندن و نوشتن زبان فارسی — حساب — هندسه — شرعیات — رسم — تاریخ — جغرافیا — علم الاشیاء — تعلیمات مدنیه — ژیمناستیک . باندازه که در پروگرام ابتدائی معارف مندرج است .

تحصیلات مدارس متوسطه — تحصیلات مدارس متوسطه عبارت است از همان تحصیلات دورهٔ ابتدائی بطور کامل .

تحصیلات مدارس عالیه — در مدارس عالیه تحصیلات بچندین شعبه تقسیم میشود: شعبهٔ حقوق — طب — تاریخ — ادبیات — ریاضیات — فلسفه — طبیعیات — ثروت — وغیره .

مدارس اختصاصی — بعلاوه مدارس عمومی یکنوع مدارس خصوصی نیز در مملکت دایر میشود که در آنها فنون مخصوصه تحصیل میشود از قبیل مدارس نظامی که در آنها فنون نظامی تحصیل میشود و مدارس فلاحتی و صنعتی وغیره .

مدت دورهٔ تحصیلات مدارس — مدت دورهٔ تحصیلات ابتدائی شش سال است که باید از هفت سالگی شروع شده و در سیزده سالگی ختم گردد و پس از اتمام این دوره و گرفتن شهادتنامه اگر مایل بتحصیل باشد داخل در مدارس متوسطه میشود که مدت دورهٔ آنها هم شش سال است پس از تکمیل این دوره و گرفتن تصدیقنامه اگر باز مایل بتحصیل باشد باید داخل در مدارس عالیه شده که مدت دورهٔ

آنها سه سال است و یکی از شعب آنرا کامل نموده بعد از امتحان دادن دیپلم گرفتن وجود چنین شخصی برای حال ملت و مملکت بسیار نافع و یکی از علمای بزرگ مملکت محسوب خواهد گشت .

سؤالات

وظایف وزیر علوم و اوقاف چیست ؟ مدرسه چیست ؟ مدارس برچند قسم است ؟ در مدارس ابتدائی چه تحصیل میشود ؟ تحصیلات مدارس متوسطه چیست ؟ تحصیلات مدارس عالیه چیست ؟ مدارس خصوصی کدام است ؟ مدت دورهٔ تحصیلات هر یک از مدارس چیست ؟

وظیفه وزیر پست و تلگراف

وظیفهٔ وزیر پست و تلگراف اداره نمودن امور پست و تلگراف و منظم نگاه داشتن آن دو است .

وظایف وزیر فوائد عامه و تجارت — وظایف وزیر فوائد عامه و تجارت عبارتست از کشیدن خط آهن — ساختن راههای شوسه — استخراج معادن — ایجاد کارخانجات — تهیه لوازم ترقی تجارت و تعالی مملکت

تبعه — تبعه کسی است که مطیع قوانین و نظامات جاریهٔ یک دولت باشد مانند ماها که تبعهٔ دولت ایرانیم .

وظایف تبعه — وظایف تبعه عبارتست از اطاعت قانون و تسلیم مالیات و اداره کردن امور معیشت خود و عیال خود و تربیت اطفال خود و کوشش کردن برای سعادت و استقلال وطن .

وظایف اطفال تبعه — اطفال و نوباوگان تبعه باید از خردسالی عادت کنند که دائماً متفکر و جسور و صاحب ارادهٔ مستقیمه شده افکار خود را بقدر قوه بمقام اجرا گذاشته و کارها را با عزم ثابت دنبال کرده باخر برسانند تا در زمان بزرگی بتوانند بوطن خود خدمات شایان نمایند .

حقوق تبعه — حقوق تبعه عبارتست از حریت و مساوات و عدالت و اخوت یعنی هر کس سوای حرکات خلاف قانونی و ضد آسایش عمومی در حرکات و سکنات و افکار خود آزاد و در اقدامات خود مختار و در مقابل قانون مساویست و باید همیشه از روی عدالت حقوق خود را دریافت و با تمام افراد مملکت بچشم برادری و برابری نگاه کنند .

حفظ حقوق تبعه — حفظ حقوق تبعه بر عهدهٔ دولت است و اگر دولت حقوق تبعه را حفظ نماید یا در حق تبعه بدرفتاری نماید تبعه باید بمجلس شورای ملی عرض حال داده و از ظلم شکایت نماید و اگر مجلس شورای ملی هم اهمال نماید حق تبعه است که مجلس را مسئول قرار داده و در تحت مؤاخذه در آورند .

سؤالات

وظیفهٔ وزیر پست و تلگراف چیست ؟ وظیفهٔ وزیر فوائد عامّه و تجارت چیست ؟ تبعه کیست ؟ وظایف تبعه چیست ؟ وظایف اطفال تبعه چیست ؟ و حقوق تبعه چیست ؟ حفظ حقوق تبعه با کیست ؟ .

خانواده — وطن

خانواده — خانواده عبارتست از پدر و مادر و فرزندان ایشان که غالباً در یکخانه بیکدیگر دلبسته باشند .

وظیفهٔ شخص نسبت به پدر و مادر آنستکه ایشانرا احترام نموده و اوامر مطاعهٔ ایشانرا مجری ساخته تا بتوانند در حقشان نیکی نموده و اسباب رنجش خاطر ایشانرا فراهم نیاورد .

وظیفهٔ والدین نسبت بفرزندان آنستکه ایشانرا بهمه قسم تربیت علمی و اخلاقی نموده

کتابخانهٔ آستان قدس

نگذارند که هرزه گرد و بد اخلاق از کار در آیند .

وظیفهٔ شوهر نسبت بزن آنست که اسباب راحتی و آسایش او را فراهم آورده و برا او سخت نگرفته با کمال مهربانی رفتار نماید .

وظیفهٔ زن نسبت بشوهر آنست که از شوهر خود اطاعت نموده اموالش را در غیاب او محافظت کرده و در خانه داری و تربیت اولاد و ضبط اثاثهٔ خانه کوتاهی ننماید .

وطن — وطن محلّی است که شخص در آنجا متولد شده و زندگانی مینماید .

وظیفه هر یک از افراد اهالی آنست که در تعالی و ترقّی وطن کوشش کرده و در موقع مدافعه از وطن جانفشانی نموده آن را از تعرض بیگانگان حفظ کرده نگاهبان استقلالش باشد .

سؤالات

خانواده چیست ؟ وظیفهٔ شخص نسبت به پدر و مادر چیست ؟ وظیفهٔ والدین نسبت بفرزندان چیست ؟ وظیفهٔ شوهر نسبت بزن چیست ؟ وظیفهٔ زنان نسبت بشوهر چیست ؟ وطن چیست ؟ وظیفهٔ اهالی نسبت بوطن چیست ؟

۱۳۳۴
کتبه العبد المذنب مرتضی الحسینی البرغانی در مطبعه میرزا علی اصغر بطبع رسید طهران

۳۰۰
ح۴۱۴ح
۱۳۰۵

کتابخانه آ- قدس